

METODOLOGIA

de determinare a necesităților de formare a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești și consilierilor de probațiune

I. Considerații generale

Crearea sistemului care să permită determinarea completă și la timp a necesităților de instruire a reprezentanților sectorului justiției reflectă acțiunea nr.1.3.2 pct.1 din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pe anii 2011-2016, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.6 din 16.02.2012. Această acțiune strategică este îndreptată spre ridicarea profesionalismului și a responsabilității persoanelor implicate în efectuarea justiției, în special, prin elaborarea și aprobarea unei Metodologii de determinare a necesităților de formare.

Formarea inițială și continuă, în condițiile legii, a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești și consilierilor de probațiune este una din atribuțiile de bază ale Institutului Național al Justiției (în continuare – INJ) și are drept scop formarea de grefieri, asistenți judiciari, șefi ai secretariatelor instanțelor judecătorești și consilieri de probațiune competenți, care să-și exercite atribuțiile profesionist și în conformitate cu legea. Pentru atingerea acestui scop, INJ trebuie să devină un furnizor de programe de formare eficiente, care să asigure dobândirea competențelor specifice exercitării funcției respective.

Prezenta *Metodologie de determinare a necesităților de formare a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești și consilierilor de probațiune* (în continuare – Metodologia) urmărește crearea mecanismului de identificare, evaluare și stabilire a necesităților de formare, complet și la timp.

Întreaga Metodologie este elaborată pe principiul centrării investigației pe specificul nevoilor beneficiarilor (directi și indirecti). Astfel, procesul de colectare de date se face pe baza unei metodologii care include diferite perspective ale grupului ce urmează a fi investigat, în scopul realizării unui program de formare care să respecte egalitatea de șanse în contextul formării de competențe profesionale.

Scopul metodologiei rezidă în colectarea datelor în vederea realizării unui studiu care să stea la baza elaborării planurilor de formare a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești și consilierilor de probațiune.

Pentru atingerea scopului reliefat, se impune realizarea **obiectivului general**, care constă în elaborarea unui model al procesului de determinare a necesităților de formare, orientat spre dezvoltarea competențelor profesionale.

II. Aspecte relevante de investigație

În vederea elaborării planurilor și programelor de studiu se propune prezenta Metodologie, care are la bază concepte strategice naționale ce se regăsesc în:

- ✓ Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, aprobată prin Legea nr.231 din 25.11.2011;
- ✓ Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.6 din 16.02.2012;
- ✓ Strategia de dezvoltare și consolidare a capacităților instituționale, manageriale și didactico-științifice ale Institutului Național al Justiției în anii 2012-2016, aprobată prin Hotărârea Consiliului INJ nr.7/2 din 25.05.2012;
- ✓ Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare și consolidare a capacităților instituționale, manageriale și didactico-științifice ale Institutului Național al Justiției pe anii 2012-2016, aprobat prin Hotărârea Consiliului INJ nr.7/2 din 25.05.2012;
- ✓ Alte documente de politici naționale și sectoriale.

Totodată, următoarele informații, care se axează pe legislația în vigoare, ghidează modalitatea de identificare a metodelor și de elaborare a instrumentelor de determinare a nevoilor specifice:

- INJ realizează formarea inițială și continuă, în condițiile legii, a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești și consilierilor de probațiune, precum și a altor persoane care contribuie la înfăptuirea justiției;
- INJ realizează identificarea necesităților de formare;
- INJ elaborează planurile și programele de studiu;
- INJ organizează activități de formare etc.

III. Metode și instrumente utilizate

Atingerea scopului propus – elaborarea planurilor de formare a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești și consilierilor de probațiune – depinde în mare măsură de modul în care se instrumentează acest proces. Pornind de la faptul că metodele de identificare a necesităților de formare pot fi diferite, dar toate au la bază compararea nivelului de competență profesională manifestat în procesul activității profesionale cu cel necesar pentru realizarea sarcinilor și atribuțiilor, se recomandă ca în procedura de identificare a necesităților să se aplice următoarele metode de determinare a nevoilor specifice de formare:

- interviuri individuale/telefonice;
- focus grupul;
- chestionarea;
- solicitarea de informații/propuneri/opinii.

Aceste metode trebuie să fie însoțite de o culegere de date obiective cu privire la nevoile de formare, nevoi care rezultă din:

- o analiză a recomandărilor documentelor naționale și internaționale, care identifică și impun ele însele nevoi de formare și dobândesc astfel un statut prioritar.
- o analiză detaliată a profilului destinatarului imediat al formării, care rezultă din studierea/cercetarea legislației referitoare la drepturi și îndatoriri, dar și la documentele de strategie ale sistemului judiciar, care definesc profilul pe care INJ trebuie să îl formeze.

Astfel, această analiză va sta la bază și va constitui un punct de plecare pentru aplicarea *metodelor calitative* de tip *interviuri*, *focus grup* și a *metodei cantitative* realizată prin *chestionare*.

Pentru aplicarea metodelor stabilite sunt propuse instrumente de identificare a necesităților de formare.

a. Interviuri individuale/telefonice

Interviul semi-structurat permite ca pe baza unui set fix de întrebări să se poartă o discuție de explorare a tuturor aspectelor relevante. Aspectul calitativ al

valorificării opiniilor este unul preponderent, dat fiind că percepția celor interesați nu e altceva decât organizarea informațiilor în domeniu prin prisma nivelului de disponibilitate individual.

Evaluarea prin interviuri trebuie axată pe importanța obținerii informațiilor relevante de la factorii de decizie ai instituțiilor implicate în procesul de formare, în scopul utilizării lor la identificarea nevoilor de formare și a setului de competențe specifice necesare a fi dezvoltate. Astfel, în lista intervievaților se includ persoane cu funcții de conducere de nivel superior care promovează politicile în domeniu, având puteri decizionale și în formarea inițială și continuă, cum ar fi:

1. președinții instanțelor judecătorești – pentru șefii secretariatelor instanțelor judecătorești;
2. șefii secretariatelor instanțelor judecătorești – pentru grefierii și asistenții judiciari;
3. reprezentant factor de decizie din cadrul Oficiului Central de Probațiune de pe lângă Ministerul Justiției – pentru consilierii de probațiune.

Având în vedere faptul că lista intervievaților încorporează diferiți factori de decizie, este elaborat un instrument distinct de evaluare (*Anexele 1a, 1b, 1c*), care poartă caracter orientativ și poate fi ajustat anual, anterior desfășurării interviurilor propriu-zise. Interviurile vor derula în conformitate cu un grafic prestabilit și adus la cunoștința persoanelor care urmează a fi interviuate. Interviurile trebuie realizate pe baza întrebărilor elaborate și vor fi puse la dispoziția intervievaților din timp pentru a se familiariza cu subiectul discuției.

b. Focus grupul

Aspecte de interes raportate la activitatea grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești și consilierilor de probațiune, dezbateri de idei cu privire la formarea acestora: forma de organizare, conținutul planurilor și programelor de studiu, metode de formare, calitatea instruirii, activitatea formatorilor etc., stau la baza ședințelor de lucru de acest tip.

Focus grupul reprezintă o discuție structurată de grup la care participă între 6 și 12 persoane, moderată de o persoană bine pregătită. Prin această metodă de evaluare se pot găsi puncte de vedere comune sau se pot clarifica perspective individuale diferite. În calitate de instrument de evaluare se aplică Ghidul de întrebări. Informațiile obținute pentru fiecare focus grup sunt analizate și centralizate, iar concluziile discuțiilor vor preciza, clarifica, confirma sau infirma anumite necesități

de formare din chestionare sau colectate prin alte metode de evaluare a necesităților de formare.

Pentru identificarea necesităților de formare, metoda focus grupului poate fi aplicată formatorilor care participă la realizarea programelor de formare. Ținând cont de componența diversificată și interesele specifice ale membrilor grupului, precum și de scopul implicării fiecărui participant într-un mod pozitiv, interviul de grup focalizat va fi desfășurat în cadrul unei „mese rotunde”. Discuțiile vor cuprinde o arie amplă de întrebări (*Anexa 2*).

„Masa rotundă” (focus grupul) va derula în incinta INJ, conform graficului prestabilit și adus la cunoștința participanților. Discuțiile vor fi moderate de către reprezentantul INJ și vor avea drept reper întrebările elaborate și o agendă de discuție. Moderatorul va face o prezentare succintă privitor la subiectele discuțiilor în cadrul „mesei rotunde”. Durata estimată este de 90 de minute.

c. Chestionare

Chestionarele sunt folosite pentru colectarea datelor cantitative. Prezintă avantaj din punct de vedere al costurilor mici și pot fi distribuite unui număr mare de participanți. INJ ar trebui să utilizeze chestionarul (*Anexa 3*) pentru identificarea necesităților de formare a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești și consilierilor de probațiune.

d. Solicitare de informații/propuneri

Se consideră drept o prioritate solicitările exprese ale partenerilor/donatorilor INJ de a organiza seminare cu tematici identificate în urma studiilor/cercetărilor realizate de către aceștia privind necesitățile de instruire a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești și consilierilor de probațiune.

Totodată, în scopul asigurării transparenței, INJ poate solicita opinia judecătorilor, procurorilor, avocaților și a societății civile, în genere, prin plasarea pe site-ul INJ a unei secțiuni de dezbateri publice (*Anexa 4*).

IV. Procedura de administrare a mecanismului de determinare a necesităților

În vederea organizării și realizării procesului de determinare a necesităților de formare sunt trasate liniile directoare de bază pentru organizarea optimă a acestora, a modului de realizare a interviurilor, focus grupurilor și chestionării.

Determinarea necesităților de formare presupune parcurgerea următoarelor etape:

1. Aplicarea instrumentelor de colectare a informațiilor.

2. Analiza informațiilor colectate și elaborarea raportului.
3. Elaborarea, coordonarea și aprobarea planurilor de formare.

Pentru determinarea necesităților de formare, INJ urmează să interacționeze cu un șir de subiecți, utilizând anual – după caz, în funcție de disponibilități – metodele și instrumentele prezentate mai sus, după cum urmează:

Surse de informații	Metode și tehnici	Mod de administrare	Responsabili	Termen de realizare
<i>Obligatoriu</i>				
Președinții instanțelor judecătorești	Interviuri individuale/ telefonice	Identificarea subiecților relevante, conform listei orientative a întrebărilor (<i>Anexa 1a</i>)	Secția didactico – metodică și cercetări	septembrie
Șefii secretariatelor instanțelor judecătorești	Interviuri individuale/ telefonice	Identificarea subiecților relevante, conform listei orientative a întrebărilor (<i>Anexa 1b</i>)	Secția didactico – metodică și cercetări	septembrie
Oficiul Central de Probațiune de pe lângă Ministerul Justiției	Interviu individual	Identificarea subiecților relevante, conform listei orientative a întrebărilor (<i>Anexa 1c</i>)	Secția didactico – metodică și cercetări	septembrie
Formatori care participă la realizarea programelor de formare	Focus grup(-uri)	Identificarea subiecților relevante, conform ghidului de întrebări (<i>Anexa 2</i>)	Secția didactico – metodică și cercetări	septembrie
Grefieri, Asistenți judiciari, Șefi ai secretariatelor	Chestionare	Chestionare electronice (<i>Anexa 3</i>).	Secția didactico – metodică și cercetări, Secția E-	octombrie

instanțelor judecătorești, Consilieri de probațiune			transformare	
Judecători, Procurori, Avocați, Societatea civilă	Secțiune de dezbateri publice	Secțiune de dezbateri publice pe site-ul INJ (<i>Anexa 4</i>).	Secția didactico – metodică și cercetări, Secția E-transformare	octombrie

Aplicând instrumentele de colectare a informațiilor și analizând informațiile colectate, INJ va generaliza propunerile și va elabora planurile de formare, care vor fi transmise spre coordonare instituțiilor factori de decizie în luna noiembrie, cu ulterioara aprobare de către Consiliul INJ, cel târziu până la 1 decembrie.

V. ANEXE

Anexa 1a

INTERVIU pentru președinții instanțelor judecătorești

1. Din analiza rezultatelor activității instanței judecătorești, care ar fi competențele unui șef al secretariatului?
2. În această ordine de idei, care subiecte sunt cele mai recomandate pentru asigurarea unei competențe profesionale optime?
3. Cum considerați, care sunt punctele forte și punctele slabe ale activității șefilor secretariatelor? Motivați.
4. Care sunt așteptările Dvs., ca președinte de instanță, în ceea ce privește rezultatele formării șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești în cadrul INJ?
5. Ce recomandări concrete ați putea formula în vederea elaborării planului de formare?

Anexa 1b

INTERVIU pentru șefii secretariatelor instanțelor judecătorești

1. Din analiza rezultatelor activității instanței judecătorești, care ar fi competențele grefierilor și asistenților judiciari?
2. În această ordine de idei, care subiecte sunt cele mai recomandate pentru asigurarea unei competențe profesionale optime?
3. Cum considerați, care sunt punctele forte și punctele slabe ale activității grefierilor și asistenților judiciari? Motivați.
4. Care sunt așteptările Dvs., ca șef al secretariatului instanței judecătorești, în ceea ce privește rezultatele formării grefierilor și asistenților judiciari în cadrul INJ?
5. Ce recomandări concrete ați putea formula în vederea elaborării planurilor de formare?

INTERVIU

pentru reprezentant factor de decizie din cadrul Oficiului Central de Probațiune

1. Din analiza rezultatelor activității serviciului de probațiune, care ar fi competențele consilierilor de probațiune?
2. În această ordine de idei, care subiecte sunt cele mai recomandate pentru asigurarea unei competențe profesionale optime?
3. Cum considerați, care sunt punctele forte și punctele slabe ale activității consilierilor de probațiune? Motivați.
4. Care sunt așteptările Dvs., ca reprezentant al Oficiului Central de Probațiune, în ceea ce privește rezultatele formării consilierilor de probațiune în cadrul INJ?
5. Ce recomandări concrete ați putea formula în vederea elaborării planului de formare?

Anexa 2

FOCUS GRUP(-URI)

(întrebări adresate formatorilor care participă la realizarea programelor de formare)

1. Care ar fi trăsăturile caracteristice grefierului/asistentului judiciar/șefului secretariatului instanței judecătorești/consilierului de probațiune?
2. Cum considerați, care sunt punctele forte și punctele slabe ale activității grefierului/ asistentului judiciar/ șefului secretariatului instanței judecătorești/ consilierului de probațiune? Motivați.
3. Considerați că programele de formare în cadrul Institutului asigură o pregătire suficientă pentru exercitarea funcției?
4. Aveți recomandări specifice pentru completarea/îmbunătățirea programelor actuale de formare? Enumerați-le.
5. Ce recomandări aveți pentru îmbunătățirea/dotarea sălilor de studii?

CHESTIONAR

Obiectivul: determinarea necesităților de formare a grefierilor/asistenților judiciar/șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești/consilierilor de probațiune în cadrul INJ.

Scopul: elaborarea planului de formare continuă.

Perioada de chestionare: octombrie.

1. Numele, prenumele

Casetă pentru indicare

2. Instanța de judecată/Instituția

Casetă pentru indicare

3. Funcția

Casetă pentru indicare

4. Numărul de telefon

Casetă pentru indicare

5. Adresa electronică

Casetă pentru indicare

6. Selectați prin bifare subiectele în care doriți să fiți formați continuu

Nr. d/o	Tematici de formare	Opțiunea
1.	<i>Denumirile tematicilor</i>	☐

7. Propuneți alte subiecte de interes care nu se conțin în listă

Casetă pentru indicare

Vă mulțumim pentru participare.

SECȚIUNE DE DEZBATERI PUBLICE

Obiectivul: determinarea necesităților de formare a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, consilierilor de probațiune în cadrul INJ.

Scopul: elaborarea planului de formare continuă.

Perioada: octombrie.

Grupul țintă: judecători, procurori, avocați, societatea civilă.

1. În ce măsură programele de formare în cadrul INJ corespund cerințelor actuale pentru dezvoltarea abilităților exercitării funcțiilor de grefier, asistent judiciar, șef al secretariatului instanței judecătorești, consilier de probațiune?

2. Indicați propuneri concrete de actualizare a programele de formare în cadrul INJ a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, consilierilor de probațiune.